

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2007. évi március hó 13. napján megtartott nyilvános ülés és november hó 27. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az emberölés bűntette miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Tolna Megyei Bíróság B.43/2006/36. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a vádlott által elkövetett cselekményt különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntettének minősíti.

A szabadságvesztés-büntetést fegyházban kell végrehajtani.

A kiszabott szabadságvesztésbe a 2006. december 13. napjától a mai napig előzetes fogvatartásban eltöltött időt beszámítja.

A bűnügyi költségekre vonatkozó rendelkezést akként változtatja meg, hogy az első- és másodfokú eljárás során felmerült 379.873 (háromszázhetvenkilencezer-nyolcszázhetvenhárom) forint költségből a vádlott 218.528 (kettőszáztizennyolcezer-ötszázhuszonnyolc) forintot köteles megfizetni, míg a fennmaradó 161.345 (egyszázhatvanegyezer-háromszáznegyvenöt) forint az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Tolna Megyei Bíróság B.43/2006/36. számú, 2006. december 13. napján kelt ítéletével a vádlottat emberölés büntette miatt mint visszaesőt 12 év börtönre, mellékbüntetésül 8 év közügyektől eltiltásra ítélte. A szabadságvesztésbe a vádlott által előzetes fogvatartásban eltöltött időt beszámította, a Szombathelyi Városi Bíróság ítélete után alkalmazott feltételes szabadságot megszüntette és megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. Rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről és kötelezte a vádlottat a felmerült bűnügyi költség részbeni megfizetésére.

A megyei bíróság ítélete ellen a vádlott és védője a cselekmény eltérő minősítése és a büntetés enyhítése érdekében jelentett be fellebbezést. A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését indítványozta, majd a szakértői bizonyítás lefolytatása után a cselekmény minősítésének megváltoztatását: különös kegyetlenséggel történő elkövetés megállapítását indítványozta.

A védelmi fellebbezések alapján eljárva az ítélőtábla a Be.348.§ (1) bekezdése alapján felülbírált az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást.

Ennek során a másodfokú bíróság észlelte, hogy a nyomozás, illetve az elsőfokú bírósági eljárás során az eljárásban résztvevő személyek törvényes jogait korlátozták, a bizonyítás törvényességére vonatkozó szabályokat megsértették.

A nyomozó hatóság a Be.102.§ (3) bekezdésének rendelkezése ellenére a szakértő kirendeléséről sem a gyanúsítottat, sem a védőjét nem tájékoztatta, megfosztotta őket attól a lehetőségtől, hogy a szakértőhöz kérdést intézhessenek vagy jelentőséggel bíró körülményt hozhassanak a tudomására, az esetleges kizárási okot felismerhessék. Megsértette a Be.101.§ (2) bekezdését is, miszerint a halál oka és körülményei vizsgálatánál két szakértőt kell alkalmazni. Az eljárási törvény ugyan nem, de az igazságügyi szakértőkről szóló 2/1988. (IV.19.) IM rendelet 45.§ (2) bekezdése meghatározza, hogy milyen legyen az eljáró szakértők kompetenciája. Eszerint a halál okának megállapítása igazságügyi orvosi boncolás során történik, melyet két állandó vagy két kijelölt szakértő végez el, akik közül legalább az egyiknek igazságügyi orvostani vagy korbonctani szakképzettséggel kell rendelkeznie. A jelenlegi szabályozás nem tesz különbséget állandó vagy kijelölt szakértő között. A Be.102.§ (1) bekezdése értelmében a bíróság, az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság a szakértői névjegyzékben szereplő igazságügyi szakértőt, illetőleg szakvélemény adására feljogosított gazdasági társaságot, szakértői intézményt, vagy külön jogszabályban meghatározott állami szervet, intézményt, szervezetet rendelhet ki szakértőként. Ettől eltérni csak akkor lehet, ha ilyen szakértő kirendelése nem lehetséges. A szakértői névjegyzékben több orvosszakértő szerepel, akik a Dél-Dunántúlon - így Tolna megyében - látnak el szakértői tevékenységet. Nincs akadálya tehát a névjegyzékben szereplő szakértő kirendelésének. Az igazságügyi orvosi boncolást dr.Fehér István igazságügyi orvosszakértő és dr.H. J. kórboncnok főorvos végezte és ők nyilatkoztak a halál

okának körülményeire is. Utóbbi azonban a szakértői névjegyzékben nem szerepel, így szakértőnek nem tekinthető, ezért szakvélemény adására sem volt jogosult.

Erre figyelemmel a szakértői vélemény a Be.78.§ (4) bekezdése alapján bizonyítékként nem értékelhető. Ennek az eljárási szabálysértésnek a kiküszöbölése végett a másodfokú bíróság bizonyítást rendelt el és új szakértői véleményt szerzett be. A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karának Igazságügyi Orvostani Intézete által készített szakvélemény már megfelel az eljárási szabályoknak, e szakértői vélemény tartalmazza a sértett sérüléseinek leírását és a halálának okát is. Ezzel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát kiküszöbölte, így az elsőfokú bíróság ítélete felülbírálatra alkalmassá vált.

A megyei bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az iratok tartalma alapján - figyelemmel a Be.352.§ (1) bekezdésének a) pontjára - az alábbiakkal egészíti ki.

A sértett, aki 1956. október 7-én született, a cselekmény elkövetésének időpontjában 49 éves volt.

A bűncselekmény elkövetésének eszköze, a veremő kapu 120 cm hosszúságú, a fejrésze kb. 2 kilogramm (24. számú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal).

Az így kiegészített tényállás mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt megalapozatlansági hibáktól és hiányosságoktól, az a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapul.

Az elsőfokú bíróság a tényállást alapvetően a vádlott vallomására alapozva állapította meg. A bűnösségre is kiterjedő beismerő vallomástól eltérni csak annyiban volt indokolt, amennyiben azt az objektív adatok, a sértett sérülései, az azokról készült orvosszakértői vélemény indokolta. Azt a körülményt, hogy a vádlott rendkívül súlyos módon bántalmazta a sértettet, megerősíti 1.számú tanúnak - a vádlott testvérének - tanúvallomása is, hiszen a vádlott neki is elismerte a sértett megverését. Ennek mértékére vonatkozóan abból lehet levonni következtetést, hogy **1.számú tanú** ezt követően több alkalommal a rendőrségen bejelentést tett a sértett megverése miatt, az ő kezdeményezésére ment ki egy mentőautó a bűncselekmény elkövetésének helyszínére és fedezték fel a mentősök a sértett holttestét. Nyilvánvaló, hogy az **1.számú tanú** mindezt azért tette, mert a vádlottól olyan mértékű bántalmazásról szerzett tudomást, amely az intézkedését szükségessé tette. Nem fogadható el a vádlottnak az a védekezése, hogy az általa elkövetett bántalmazást követően még más is járt a sértett feleségének pincéjénél, mert a helyszínen a távozása után a berendezési tárgyak helyét megváltoztatták. A vádlott azt állította, hogy a sértettel való dulakodása során az asztal feldőlt, és azt valaki az ő távozása után felállította. A nyomozati iratok 99-103. oldalain található fényképek alapján a vádlott ezen állítása cáfolható. A fényképeken jól látható, hogy a helyszínen a nyomozó hatóság az asztalon egy felborult poharat és a sértett

pipáját is megtalálta, az asztal mellett összetört pohármaradvány volt. Ebből következően elfogadhatatlan a vádlott állítása, hogy valaki utána a helyszínen járt, a sértettet ugyanazzal az eszközzel tovább bántalmazta, majd ezt követően a helyszínt oly módon változtatta meg, hogy az asztalt visszaállította és azon elhelyezett egy feldőlt poharat, egy pipát és egy coca-colás kupakot.

Erre a körülményre egyébként a vádlott is csupán a másodfokú eljárásban hivatkozott.

A tényállás egyes részleteinek helytállóságát vitató vádlotti fellebbezés az elsőfokú bíróság törvényes mérlegeléssel megállapított tényállását támadja, mely az eljárási szabályok miatt nem vezethetett eredményre.

A megyei bíróság a helyesen megállapított tényállásból okszerűen következtetett a vádlott büntetőjogi felelősségére.

Részben tévedett az elsőfokú bíróság a vádlott által elkövetett cselekmény minősítésekor és adós maradt a részletes jogi indokolással is. A sértett sérüléseinek nagy számából - a csonttörések, különösen a bordatörések számából -, azok jellegéből, valamint az elkövetéshez felhasznált veremelő kapa használatának módjából és az ütések erejéből az elsőfokú bíróság helyesen következtetett arra, hogy a vádlott tudatában fel kellett merülnie, hogy a bántalmazásokba a sértett bele fog halni. Ezért helyesen állapította meg a megyei bíróság, hogy a vádlott cselekményét eshetőlegesen szándékkal követte el. A cselekmény minősítése során nem értékelte azonban az elsőfokú bíróság azt az általa egyébként helyesen megállapított tény, hogy a vádlott által okozott csonttörések igen nagy fájdalommal jártak, a jelentős lágyrész-vérzés sokkhatást okozott, és helyváltoztatásra képtelenné válása után a sértettnek segélykérésre sem volt reális lehetősége. Az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 15. számú irányelv II/4. pontjában határozza meg a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál irányadó szempontokat. Az elkövetési magatartás, amelynek során a vádlott a sértettnek mindkét oldalon igen nagy számú ablakos bordatörést okozott, ezáltal nála tüdőzúzódás, tüdőszakadás és légmell alakult ki, így a halálát végül légzési elégtelenség okozta, már önmagában is rendkívül embertelenségre, brutalitásra, gátlástalanságra utal. Az a körülmény, hogy a vádlott a már védekezésre képtelen, fekvő sértett mindkét lábát a kapával nagy erejű ütésekkel oly módon eltörte, hogy ez által a sértett képtelenné vált a helyváltoztatásra, arra utalnak, hogy a vádlott emberi mivoltából kivetkőzve vitte véghez az ölési cselekményt. Ezek a körülmények mindenben megalapozzák az emberölés minősített esetének megállapítását.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a vádlott cselekményét 1 rb. a Btk.166.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének minősítette.

A már kifejtettekre figyelemmel nyilvánvalóan alaptalan a védőnek a minősítés változtatásra irányuló fellebbezése, illetve a jogos védelmi helyzetre hivatkozás, hiszen a vádlott a már földön fekvő sértettnek okozott rendkívül súlyos sérüléseket. Ezért büntethetőséget kizáró ok esetében nem állapítható meg. Nem hivatkozhat a vádlott alappal a menthető felindulásra, illetve a jogos védelmi helyzet túllépésére sem. Igaz ugyan, hogy a sértett kezdeményezte a tettlegességet, azonban a cselekmény során a vádlottat nem érte olyan sérelem, amely a tudatát elhomályosító indulat kiváltására alkalmas lenne. A cselekmény elkövetésében inkább ittassága és erőszakos személyisége játszott szerepet.

A büntetés kiszabását meghatározó tényezőket az elsőfokú bíróság helyesen tárta fel és azokat súlyuknak megfelelően értékelte. A cselekmény minősítésének megváltoztatására figyelemmel a másodfokú bíróság nem értékelte a vádlott terhére a gátlástalan, embertelen módon történő elkövetést. Figyelemmel a megváltozott büntetési tételkeretre is, nincs törvényes lehetőség a vádlottal szemben a büntetés enyhítésére.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a Btk.42.§ (2) bekezdés b/2. pontja alapján a szabadságvesztés-büntetés végrehajtási fokozata fegyház. Ez utóbbi változtatás az állandóan követett bírói gyakorlatra figyelemmel nem ütközik a súlyosítási tilalomba.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbviteli bíróság a cselekmény minősítése tekintetében a Be.370.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A kiszabott szabadságvesztésbe a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a jogerős határozat meghozataláig a vádlott által előzetes fogvatartásban eltöltött időt a Btk.99.§ (1) bekezdése alapján továbbmenően beszámította.

A másodfokú bíróság megváltoztatta a bűnügyi költségekre vonatkozó rendelkezést. Az elsőfokú eljárásban készült orvosszakértői vélemény az eljárási szabályokra figyelemmel bizonyítékként nem volt értékelhető, ezért az ennek kapcsán felmerült költség megfizetésére nem kötelezte a vádlottat, míg a másodfokú eljárásban felmerült orvosszakértői vélemény elkészítésének díja a Be.381.§ (1) bekezdése alapján a vádlottat terheli.

P é c s, 2007. november 27.

Dr.Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr.Tóth Sándor s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Tolna Megyei Bíróság B.43/2006/36. számú ítélete a Bf.I.20/2007/38. számú ítéletében írt változtatással 2007. november 27. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

.Makai Lajos s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő